

Slovenski dom

Štev. 91.

V Ljubljani, sobota 23. aprila 1938.

Leto III

Irski stoletni sen: popolna svoboda vse Irske, dosežen: Sporazum med Irsko in Anglijo - je dosežen

London, 23. apr. o. Uradno poročajo, da so se pogajanja med svobodno irsko državo in Anglijo končala z uspehom. Ker je prišlo do sporazuma v vseh važnih vprašanjih med Irsko in Anglijo, bo kot sad pogajanj v ponedeljek slovesno podpisana irsko-angliška pogodba, ki ureja bodoče odnose med obema državama. V ponedeljek bo prišel v London predsednik svobodne irske države De Valera s svojimi sodelavci, da bo sam podpisal to važno listino, ki odstranja zadnje spore med Anglijo in Irsko, zadnje posledice krvavega boja, ki je divjal sto in sto let med obema narodoma in nazadnje privedel do tega, da so si Irci priborili popolno svobodo.

Pogajanja za ta končni sporazum so se začela v Londonu letos 17. januarja na pobudo Anglije, ki nujno potrebuje irskega zaveznika za svojo obrambo in prehrano ob vojni. Pogajanja so se dvakrat ustavila zaradi tega, ker so

irski zastopniki stavili kot pogoj za nadaljnje razgovore zahtevo, da mora Anglija dovoliti združitve severne Irske, ki je pod angleško oblastjo, z neodvisno irsko državo. Angleški zastopniki so na to zahtevo odgovarjali, da Anglija tega ne more storiti, ker je severna Irsko avtonomna in naj se o tem izreče ljudsko glasovanje. Združitvi obeh delov irskega otoka v neodvisno celoto je nasprotovala predvsem ustavska vlada, ki je ljudsko glasovanje izvedla tako, da je izpadlo njej v korist.

Cepprav so se razgovori na tej točki ustavili, vendar angleška vlada ni odnehala in dosegla, da so se februarja spet začeli, se nadaljevali v marecu in se zdaj končali s sporazumom. Iz dosedanjih poročil se ni razvidno, kako misli Anglija in Irsko rešiti vprašanje združitve obeh delov Irske. Gotovo pa je, da bo po novi pogodbi do tega prišlo, če ne takoj, pa polagoma. Dokaz za to vidi angleška javnost v dejstvu, da vse

irske skupine za bodočega predsednika republike kandidirajo anglekane dr. Hydeja, kar naj pridobi protestantsko severno Irsko za združitve.

Z novo pogodbo bo končana petletna gospodarska vojna med Anglijo in Irsko, kar bo posebno važno za irsko kmetijstvo. Anglija bo odpravila carine na irske pridelke, zlasti na žirno, Irsko pa bo spet kupovala v Angliji premog, ki ga potrebuje za svojo industrijo. Poleg trgovskega in gospodarskega sporazuma bo pogodba vsebovala tudi določila za skupni angleško-irski pomorski in obrambni načrt. Irsko zastopstvo je ugodilo vsem angleškim gospodarskim in vojaškim zahtevam ter predlogom takoj, ki je angleška vlada v načelu pristala na združitve vsega irskega ozemlja.

Z novo pogodbo je irska svoboda, ki jo je ta narod dobil v okviru angleške svetovne države leta 1922, dobila svoje zadnje dopolnilo.

Vesti 23. aprila

Vojno sodišče v Tunisu je zaradi zadnjih nemirov obsodilo 50 Arabcev na velike globe in na zaporne kazni do petih let.

Odstop so umaknili vsi župani iz francoskega Alžira, ki so odstopili zaradi tega, ker je vlada ljudske fronte pripravljala zakon o podelitvi vseh političnih in državljanjskih pravic alžirskim Arabcem.

Strop kavarnar se je zrušil v ameriškem mestecu Phoenix City in pokopal pod sabo petdeset gostov. Do zdaj so izpod razvalin izvlekli 10 mrtvih in 20 hudo ranjenih.

Angleški poslanik v Rimu lord Perth bo vnovič izročil poverilnice na italijanskem dvoru takoj, ko bo začel veljati sporazum med Italijo in Anglijo. V poverilnicah bo italijanski vladar imenoval za naslovno kralja in cesarja.

Bivši avstrijski krvnik Lang, ki so ga narodni socialisti takoj po priključitvi Avstrije k Nemčiji prijeli, je zaprt v tisti celici, kakor so bili pred smrtjo zaprti narodni socialisti Planeta in tovariši, ki so jih obesili po Dolfusovem umoru.

V Barceloni so ustrelili 40 miličnikov in več rdečih častnikov, ki so pobegnili z bojišča.

Italijansko fašistovsko odposlanstvo se je po pettedenskem bivanju na Japonskem večerj odpeljalo na Korejo in v Mandžurijo, da si tam ogleda tamošnje japonske industrijske in gospodarske ustanove.

Poljsko-litvanska konferenca za ureditev železniškega prometa se bo začela v kratkem v Varšavi. Na poljsko-litvanski meji so začeli graditi že deset carinarnic.

Italijanski kralj in cesar je večerj zasebno prišel v Milan in si ogledal velesejem. Obiskal je tudi jugoslovanski paviljon.

Poljska letalca Makovski in Višekjerski mislita v maju leteti iz Poljske v Severno Ameriko.

Razstavo slik in znanstvenih izumov Leonarda da Vincija bodo priredili v Milanu. Ta prezanimiva razstava bo odprta od septembra do novembra.

Bodoči predsednik irske republike dr. Hyde, ki bo gotovo izvoljen, je angleške vere, v čemer vidijo znamenje pomirjenja med obema irskima državama: anglikansko severno Irsko in katoliško svobodno Irsko. Volitve bodo maja.

Častno diplomu češkoslovskega narodnega sveta so večerj izročili predsedniku republike dr. Benešu za zasluge, ki jih ima za ČSR.

Pri prihodnjih predsedniških volitvah v USA bo kandidiral sedanjí vrhovni komisar na Filipinih Mac Nuth. Volitve bodo novembra 1940.

Posojilo za kitajsko državno obrambo bo razpisala v kratkem vlada v višini 500 milijonov kitajskih dolarjev.

Pobegli holandski knez Bernhard je večerj odpotoval iz Pariza domov.

Prvi transport italijanskih čet iz Libije je večerj dospel v Neapoli, kar priča o tem, da je Italija začela zmanjševati število svojega vojaštva, kakor določa sporazum z Anglijo.

Amerika ne bo dovolila prodaje nemških zepelinov, ker sta vojno in mornariško ministrstvo mnenja, da bi Nemčija utegnila helij uporabljati v vojaške namene.

Hud mraz v Franciji je uničil ves letošnji pridelek sadja in grozdja v Alzaciji in drugod.

Prijateljstvo med Nemčijo, Romunijo in Bolgarijo bo pospeševal z vsemi svojimi močmi, je dejal vodja Nemčije Hitler večerj, ko je sprejel nova poslanika teh držav v Berlinu.

Važna seja italijanske vlade pod predsedstvom Mussolinija bo danes v palači Viminale. Berlinski nadškof Preysing je večerj dopotoval v Rim in bo imel več važnih razgovorov z vatikanskimi krogi.

Obvezno delovno službo v Avstriji bodo uvedli po nemškem vzgledu. Odlok, ki ga je gledel tega izdal delovni minister dr. Fritsch, bo začel veljati 1. oktobra.

Turški zunanji minister Ruždi Aras in predsednik vlade Dželal Bajar bosta prišla v Atene prihodnji teden, da podpisata novo prijateljsko pogodbo med Grčijo in Turčijo.

Za prvega poljskega veleposlanika pri Sveti stolici bodo v kratkem imenovali polkovnika Sokolovskega, ki je bil dolgoletni načelnik v kabinetu pokojnega maršala Piłsudskega.

Predsednik turške republike Kemal Ataturk je večerj sprejel v nastopni avdientci novega sovjetskega poslanika.

12 tovarn za avtomobilske potrebe so zaprli v Detroitu, središču ameriške avtomobilske industrije, ker niso lastniki hoteli sprejeti zahtev, katere so stavile strokovne organizacije.

Veliko kazensko akcijo proti kmečkim kolhozom v srednji Rusiji je sklenila izvesti moskovska vlada, ker so kmetje v kolhozih zadnje čase pobili deset višjih funkcionarjev komunistične stranke.

O novi romunski ustavi bo v Varšavi predaval bivši zunanji minister v Gogovi vladi Minescu.

Prvo sejo je imela večerj estonska poslanska zbornica. Vlada ji je predložila več važnih zakonov o ojačenju državne obrambe in o politični amnestiji.

Argentina bo še pred sestankom Zveze narodov priznala italijansko cesarstvo, je izjavil vojni minister general Santillo.

Poroke albanskega kralja Zoga z grofice Aponyjevo se bo udeležila večja skupina madžarskih plemenitajev, ki bodo peljali s seboj tudi najboljši ciganski orkester iz Budimpešte. Vsi udeleženci tega poročne pohoda so dobili od vlade dovoljenje za neomejen izvoz zlatnine in draguljev, da bodo obdarovali albansko kraljico.

Zastopstvo naše voje mornarice v vodstvu fašistovske milice

Rim, 23. aprila. AA. (Stefani.) Vrhovno poveljstvo fašistične milice je obiskalo odposlanstvo jugoslovanske voje mornarice s podadmiralom Poličem na čelu. Odposlanstvo je sprejel podnačelnik generalnega štaba milice. Pri tem je jugoslovansko pomorsko odposlanstvo izkazalo čast padlim fašistom in položilo na grobnico lovorjev venec.

Še o potresu v Turčiji

Ankara, 23. aprila. AA. Anatolska agencija poroča: Po dopolnilnih poročilih iz krajev, kjer je divjal potres, je še 12 vasi v okolici Kirsekira postalo žrtev nesreče. Prebivalci so ravno spali, ko se je začel prvi potresni sunek. Kljub temu je število žrtev neznan. Po dosedanjih podatkih je ubilo samo dva človeka, zato je pa število porušeni hiš večje od 2000.

Poskusi z umetnim srcem so se posrečili

Pariz, 23. aprila. o. V javnost so prišle prve vesti, da so se slovitemu francoskemu zdravniku dr. Alexis Carrelu in polkovniku Lindberghu posrečili prvi poskusi s takozvanim umetnim srcem. Polkovnik Lindbergh je že pred daljšim časom dopotoval k dr. Carrelu, voditelju Rockefellerjeve zdravstvene ustanove, v Francijo. Znanstvenika sta skupno nadaljevala delo za čudoviti aparat, ki naj bi ohranil mrtvim bitjem zunanje življenje tedaj, ko preneha delovati pravo srce. Poskuse sta delala v gradu dr. Carrela na majhnem otoku ob normadinski obali, kamor ni imela dostopa živa duša. Ko sta svojo napravo po zadnjih izpopolnitvah preskusila na mrtvih živalih: podganah, zajeh itd., se jima je z njo posrečilo ohraniti življenje v njih od 2 do 30 ur.

Komisija za razdelitev Palestine

Jeruzalem, 23. aprila. o. Nova angleška komisija za razdelitev Palestine je dospela v Haifo. Komisija bo tedaj začela z delom za razdelitev, pomagali ji bodo pri tem arabski in judovski zastopniki, ki jih je imenovala angleška vlada.

Jeruzalem, 23. aprila. AA. (DNE) Ker so del judovskih internirancev v koncentracijskem taborišču v Aku izpustili, so nekateri arabski interniranci pričeli pred tremi dnevi gladovno stavko.

„Ponu ana roka“ v Švici zavrnjena

Bern, 23. aprila. e. Zveza švicarske komunistične mladine je pred kratkim poslala katoliškim mladinskim organizacijam vabilo za sodelovanje pri ustanavljanju skupne mladinske demokratične in protifašistične fronte. Centrala katoliških organizacij je vabilo zavrnila in odgovor dodala izjavo, v kateri obsoja protiverstvo delovanje komunističnih brezbožnikov in razdiralno delo boljševizma na socialnem in političnem področju. Med zastopniki takega svetovnega in socialnega nazora in med kristjani ni mogoče nobeno sodelovanje.

Švica bo mogla ohraniti svojo neodvisnost edino na podlagi krščanskih načel. Švicarsko ljudstvo bo ostalo svobodno in močno samo, dokler bo krščansko. Hkratu s krščansko vero bo izginila tudi njegova neodvisnost.

Poziv naši javnosti ob prihodu bolgarskih pevk

V nedeljo, 24. 1. m. prispe v Ljubljano z večernim brzovlakom ob 20.24 pevske zbor bolgarskih učiteljic iz Sofije. V ponedeljek, dne 25. 1. m., bodo koncertirale v Ljubljani, 26. v Škofji Loki in 27. v Trbovljah. Pozivamo vse članice in članke ter prijateljce spodaj podpisanih društev, kakor tudi vse one, ki ljubijo lepoto bolgarske pesmi, da posvetijo posetu svojo pozornost. Dokazati moramo s prisrčnim sprejemom ter polnoštevilnim obiskom koncerta v Ljubljani, Škofji Loki in Trbovljah, da znamo ceniti delo bolgarske žene za zblizanje med bratskimi narodi, ki nam je ravno sedaj tako potrebno.

Prvi razgovori med Francijo in Italijo

Rim, 23. aprila. o. Včeraj sta italijanski zunanji minister grof Ciano in francoski odpravnik poslov Blondel imela prvi razgovor glede sporazuma med Francijo Italijo. Za razgovor je Blondel dobil iz Pariza večerj docela nova in natančna navodila. Prvi sestanek je potekel, kakor poudarjajo uradne vesti, v zelo prisrčnem razpoloženju in opravičuje najboljše upanje za nadaljnji potek razgovorov.

Francoski zastopnik je italijanskemu zunanjemu ministru razložil zahteve svoje vlade, ki se nanašajo:

1. na ohranitev sedanjega stanja in razmerja moči na Sredozemskem morju;

Strogi ukrepi proti romunskim desničarjem

Razpusti organizacij, zablembo imetja, aretacije

Bukarešta, 23. aprila. AA. (DNE.) Uradno poročilo o zadnji vladni seji pravi med drugim: »Stranke »Vse za domovino«, skupina »Sveti nadangel Mihael« in »Železna garda« so enkrat za vselej razpuščene.

Notranji minister je pooblaščen, da lahko v mejah zakona o javno varnosti in zaščiti države odredi zapor tistim osebam, ki bi delale proti odredbam omenjenega zakona ali pa bi bile splošno nevarne javnemu redu in javnim interesom države. Vodilne osebnosti omenjenih strank in organizacij bodo postavili pred sodišče.

Nato pravi poročilo med drugim, da je Železna garda s svojimi tiskanimi in ustnemi grožnjami širila prenos v državi. V nekem pismu je objavljala, da bo za veličino njene zmage merilo število

grobov, ki jih bo pustila za seboj. Leta 1933 je kot žrtev Železne garde padel tedanji ministrski predsednik Duca. Iz zaplenjenega materiala je videti, da je Železna garda sistematično sabotirala delo državne policije in glavnega generalnega štaba. Imela je svoje vohune povsod: v vojski, policiji, upravi. Pri Codreanu so našli listine, ki dokazujejo, da je stranka v kratkem času izdala za propagando nad 40 milijonov. Pri Codreanu so tudi našli listine, ki dokazujejo, da je bil v zvezi z ustanovami in strankami v tujini. Zato je treba odločno zatreti ta nevarni pokret. To je bilo tem bolj potrebno zaradi tega, ker je to gibanje dobivalo podporo iz tujine, pripravljalo prevrat in vabilo v svoje organizacije lahkoverne rodoljube, ki niso poznali pravih ciljev te organizacije.

Zastoj operacij na španskih bojiščih

Gibanje Francovega brodovja

Hendaye, 23. aprila. o. Po poročilih iz obeh španskih taborov so se vojne operacije na katalonski fronti ustavile deloma zato, ker ne misli Franco nadaljevati napada, dokler ne očisti in uredi na novo zasedenega ozemlja ter utrdi vseh važnejših vojaških točk, deloma pa zato, ker je čutili na vseh točkah bojišča močno zbiranje katalonske vojske, ki tudi z vso naglico utjuje svoje položaje, predvsem na predelu med Balaguerom in izlivom reke Segre v Ebro. Na severu se je Francoova vojska ustavila pri kraju Cervera pred Urgelom, na jugu pa nekaj kilometrov pod Vilatorrada.

Saragosa, 23. aprila. AA. Posebni Havasov dopisnik poroča: Nacionalistično vojno brodovje sodeluje v vojaških operacijah vzdolž sredozemske obale v smeri proti Kastelonu. Križarka »Canariasc« je v spremstvu več manjših ladij ustavila večerj številne ribiške ladje, na katerih so bili miličniki in častniki, ki so hoteli zbežati v tujino. Križarka »Canariasc« je potopila vse te ribiške ladje.

Nacionalistično letalstvo je večerj spet napadlo rdečo vojno luko Cartagena in tam z bombami uničilo več vladnih bojnih ladij.

Legionarsko letalstvo je naredilo veliko škodo republikanski vojni mornarici. Republikanski križarko »Libertad« so zadelo bombe legionarskih letal in je tako poškodovana, da najmanj 3 mesece ne bo porabna za nobeno akcijo. O križarki »Mendez« mislijo takisto, da je izgubljena, ker so videli,

da je njene kotle zadelo več bomb. Hudo poškodovani sta tudi dve drugi manjši republikanski pomorski enoti.

Plen nacionalistične vojske

Saragosa, 23. aprila. AA. (DNE) Zadnje dni so nacionalistične čete zaplenile na castelonski fronti tovorni avtomobil, na katerem je bilo 18 milijonov peset v srebru in zlatu. Denar so poslali iz Castellona v Barcelono, pa je prišel nacionalistom v roke o priliki nenadnega napada. Zaplenili so tudi več tovornih avtomobilov tujega porekla in štiri sovjetske tanke. V dolini Arane in v nekaterih drugih manjših dolinah, ki so zdaj v nacionalističnih rokah, so zaplenili milijon ovac, 100.000 koz in 5000 konj.

Černe Josip

Večerj zvečer je po kratki bolezni odšel v večnost Černe Josip, podravatelj Hranilnice dravske banovine v Ljubljani in rezervni stotnik.

Pokojnik se je rodil 7. aprila 1870 kot prvi Ljubljančan. 1. maja 1893 je vstopil kot uradniški pripravnik v bivšo Kranjsko hranilnico, kjer je služboval do zadnjega kot nad vse vesten uradnik. V priznanje njegove vestnosti in neumornosti je bil leta 1927 postavljen za nadknjigovodjo v takratni hranilnici in v njeni sedanjí naslednici Hranilnici dravske banovine pa leta 1932 za podravatelja.

Pokojnik je bil prava markantna osebnost banovinske hranilnice. Njegova točnost in natančnost je imponirala vsakomur, posebno še, ko sta združevali v sebi tudi odkritosrčno ljubeznivost, s katero je znal občeavati tako s priprostim kmetom kot z meščanom.

Čez en teden bi praznoval 45 letnico svojega neutrudljivega službovanja.

Kot rezervni častnik se je udeležil tudi svetovne vojne.

Zapuščila vdovo Marijo, s katero si je v Spodnji Šiški postavil prijeten dom, in dva sinova, od katerih je Ernest inženir v Belgradu, Valter pa privatni uradnik v Kamniku.

Svetal mu spomin.

KINO SLOGA

Telefon 27-30

Samo še danes predvajamo veliki kulturni film

BORNEO

Jutri premiera velikega gangsterskega filma „Dan osvete“

z največjimi odkritji in senzacionalni v nepristopnih in divjih pragozdovih istoimenovanega atriškega otoka. Živalstvo tega otoka je pravo čudo na svetu ter prikrižat v vsej svoji naravi in zanimivosti filmano. Neopoznana ljudska plemena, najbržeja žival na svetu ter divji lov na orjaškega oranžnatega slona kaže, plazeče ribe, raznovrstne opice kot opica prašič, nosate ribe in druge, ostrige na drevo itd. Ne zamudite prilike!

Pod udarom kazenskega paragrafa

Ljubljana, 22. aprila.

Kazenski sodnik-poedinec okrožnega sodišča g. Joža Kokalj je večeraj obravnaval več kazenskih zadev in sodil razne delinkvente. Zanimivo je, da ima g. sodnik mnogo obravnava po tako zvanem avtomobilskem paragrafu 205 k. z., kamor spadajo vsi avtomobilski in drugi karamboli. Večarj ste prišli na dnevni red kar avtomobilski nesreči odnosno karambola.

5 Prokuplja v Ljubljano na sodbo

Tam na hodniku justične palače v drugem nadstropju, kjer so preiskovalni sodniki, je v sredo dopoldne ustaval sodnega reporterja mlad človek, živega pogleda in lepo doneče govornice, rekoč v čisti srbsčini: »Gospodine! Kje je številka 79?« Pokazal je reporterju sodno vabilo, iz katerega je bilo razvidno, da je mladi človek obtožen prestopka po §-u 205-II k. z. Razprava je bila razpisana za večeraj ob 8.30 dopoldne. Reporter mu je pokazal sobo in ga pobaral: »Odkod ste prišli?« »Gospodine! Od daleko,« je bil odgovor, »dopotoval sem iz Prokuplja pri Nišu. Moral sem plačati sam celo vožnjo?«... »Pa bi ostali doma!«... »To ne gre, gospodine,« je mladi človek nadaljeval, »treba je zakon spoštovati in se odzvati sodniku.«

Radovan Živovič, sofer v Prokuplju, doma iz Kuršumlije, je lani služil v dravski banovini vojake ter je bil dodeljen kot sofer za vojaštvo na Blokah. Lani 28. avgusta je vozil z Rakeka z vojaškim tovornim avtom 2500 kg ovsa in moke po banovinski cesti na Bloke. Privozil je v Cerknico do hiše št. 72, ki je last posestnika in kolarja Lovkota. Tam je ovinek. Na desni strani ceste se je takrat nahajal voznik Janez Bečaj, ki je vozil blago rakovskega špediterja Janka Mlakarja in se je pri hiši ustaval, da bi nekaj popravil. Stal je pri vozu na levi strani. Sofer Živovič pa je tako neprevidno vozil mimo njega, da ga je podrl in povozil tako, da mu je težki tovorni avto zlomil levo nadkolenico in mu raztrgal levo stran trebuha ter mu močno poškodoval notranje trebušne organe. Nesreča se je primerila okoli 9 dopoldne. Nezavestni Janez Bečaj je bil prepeljan v ljubljansko bolnišnico, kjer je okoli 14 podlegel budim poškodbam. Dr. Milan Cunder je izvedel sodno obdukcijo in ugotovil, da so bile poškodbe smrtonosnevarne in da je bila vsaka zdravniška pomoč popolnoma brezuspešna. Bečaj je umrl zaradi notranje izkrvavitve.

Sofer Radovan Živovič se je prav živahno zagovarjal pred sodnikom. Zanimal je krivdno, zatrjujoč, da je do nesreče prišlo, ker je Bečaj vozil po sredi ceste, zadnji moment pa je zavil na levo in mu tako zaprl pot. V preiskavi ste priči Marija Lovko in Alojzij Verbič potrdili, da se je takrat Bečaj z vozom nahajal na desni strani ceste in je z vozom postal. Obtoženec se je tudi zagovarjal, da ni mogel avtomobila ustaviti, ker je vozilo zelo staro, da je bila zavora neuporabljiva in da je imel na avtu velik tovor.

Zaradi prestopka po §-u 205-II k. z. je bil Živovič obsojen na 20 dni zapore, ker je povzročil z neprevidno vožnjo iz malomarnosti smrt voznika Bečaja. Ima zasebnim udeležencem, pokojnikovim staršem, plačati primerno odškodnino. Sodnik: »Sprejmete kazen?« Obtoženec je bil s sodbo prav zadovoljen in je takoj nastopil kazen.

Avtomobilski karambol pri Bledu

Zaradi prestopka po avtomobilskem paragrafu sta bila obtožena v Ljubljani stanujoči Jože Medved, tkalski mojster in Jože Kapus, sofer na Bledu. Ozadje obtožbi je bilo naslednje:

Jože Medved je 21. oktobra lani vozil po cesti Lesce-Bled s svojim osebnim avtomobilom

Drzni tatovi železa obsojeni

V celjskem mestnem mlinu so pokradli za 60.000 din železa

Večeraj je bila pred celjskim sodiščem zelo zanimiva razprava, na kateri so izpraševali vest tatovom, ki so pokradli velike množine železa v Rakuschevem skladišču v bivšem mestnem mlinu. Tatvina je bila odkrita lani v noči od 15. na 16. decembra.

Zagovarjali so se za to svoje dejanje 31 letni trgovski pomočnik Haberl Valter iz Sp. Hudinje pri Celju, 26 letni sofer Bianki Anton iz Gaberja, 29 letni trgovski pomočnik Zuraj Vinko iz Zalca in 38 letni trgovec Starec Franjo iz Celja. Prva dva sta kradla v omenjenem mlinu železo in ga prodajala trgovcem. Zasačili so ju neki železničarji, ko sta ravno nesla ukradeno blago iz omenjenega mlina. Škoda, ki sta jo s temi tatvinami povzročila,

znáša okoli 60.000 din. Toliko so mogli ugotoviti. Verjetno pa je, da sta pokradla še za več. Blago sta prodajala nekako za 20% ceneje kot so istovrstno blago prodajali trgovci po trgovinah.

Obtoženci so svojo tatvino priznali, vendar so skušali z vsemi mogočimi izgovori doseči, da bi bila njihova kazen čim manjša. Po zaslišanju še nekaterih prič je bila kmalu razglášena obsodba. Haberl je bil obsojen na 4 leta robila, Bianki Anton pa na 2 in pol leti. Starec in Zuraj sta bila obsojena, ker sta kupovala ukradeno blago, vsak na 1200 din denarne kazni, v primeru neizterljivosti pa na 20 dni zapore. Vsi obtoženci bodo plačali 1000 din povprečnine in sicer prva dva po 400 din, druga dva pa po 100 din.

Razpravi pred mariborskim kazenskim senatom

Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se vršita danes dopoldne dve zanimivi razpravi, ki sta privabili v veliko razpravno dvorano na št. 53 precej radovednega občinstva. Pozornost in tudi zgražanje vzbujata med poslušalci prvi primer.

Strašna usoda občinskega reveža.

64 letna posestnica Terezija Trafela iz Pobrežja pri Ptujju se zagovarja zaradi indirektnega

zlostavljanja. — Po obtožnici obstoji njena krivda v slededem primeru: Dne 1. marca lani je izročila občina št. Vid pri Ptujju v oskrbo 69 letnega bolnega občinskega reveža Antona Ilea. Občina je plačevala posestnici za oskrbo 150 din na mesec. Žena pa je starega moža nastanila v hlevu in sicer mu je odkazala ležišče na visečem odru, ki se nahajal pod stropom dva metra od tal. Ta oder je bil samo poldrugi meter dolgo in zelo ozko ležišče, na katerem se ubogi mož ni mogel niti obrniti. Ni mu dala niti odeje, temveč samo malo slame, ki pa je čez nekaj tednov popolnoma segnila. Tu gori je moral revež čepeti dan in noč, dobival pa je le dvakrat na dan kako malenkost za jesti, tako da je od lakote povsem oslabil ter je celo omet s stene krpal ter ga jedel. Ker zaradi slabosti ni mogel z odra na potrebo, je ležal v lastnem blatu. Tako je živel nesrečen tri mesece, dokler niso bile oblasti opozorjene na njegovo trpljenje. Orožniki so našli reveža vsega ušivega, v nepopijeni nesnagi ter komaj še živega. Obtoženka zavrača vsako krivdo ter pravi, da je imel Ile dovolj jesti, da pa je bil tako zanemarjen po lastni krivdi, ker je slaboumen.

Zaradi zavarovalnine zažgal.

37 letni posestnik Karl Brumen iz Vitomerceva je prišel pred sodnike zaradi požiga. 14. oktobra lani je izbruhnil v kletih njegove soproge Marije požar. Klet je že stara, napol podrtja ter pokrita s slamo ter komaj 1500 din vredna. Brumen pa jo je dal nekaj dni pred požarom zavarovati za 5000 din. Požar pa je segel tudi v sosesčino ter je uničil hišo in klet posestnice Ivane Korada.

Ljubljana pred veliko senzaciijo

Kot kronisti zapišemo danes senzacionalno govorico, ki se širi po Ljubljani o aretaciji dveh ugodnih, na gospodarskem in političnem polju se udeležujočih osebnostih. V interesu velike preiskave zavrženih ne moremo javiti kakih podrobnosti in imen obeh oseb.

Filmi

Moj sin gospod minister (Kino Union). Že nekaj let sem gledamo francoske filme, v katerih se z lahkočno prožnostjo razmahuje porogljiv, galski duh, brez surovosti, s finim niansiranjem škratovsko prešerne satire gemanski in predvsem nemški, nekoliko topoglavni gostosti in nekretnosti skupnostnega izživljanja in duha, ki to izživljanje usmerja. Najimnejši vzgled te vrste je Marc Allegretov film »Volkovi špijonaže«. Nazadnje so se vendarle tudi že Nemci odločili, da se bodo poskušili »namuzniti« šibki plati francoskega naziranja o kolektivni človeški zrelosti, naziranja, ki si je oživotvorjeno na materialu privzelo naslov »demokracija«, demokracija, ki prav ta čas preživlja v Franciji svoje res napol smešne, napol žalostne čase, ki se izražajo predvsem v neprestanem menjavanju vlad in v bojih za pridobivanje »ljudskega« zaupanja. Toda čujte in strmite! Tudi za tako satira so si morali Nemci poiskati libreto pri — Francozih samih! Komediofgraf Birabeau, ki je ustvaril »Fistonac« za domačec francoske porabe, je napisal s tem tekst, ki je nemškemu filmskemu podjetju nehoti sam zlezal v roke kot »satyrischer Revolver«. Vsebinsko obravnava ameriško naglico pri menjavanju francoskih vlad, zgodbo o sinu, ki postane ministrski predsednik, pa v slugi odkrije po materinem priznanju svojega očeta. Vrsna mučnih in komičnih prizorov, ki razkrivajo s satirično ostjo vpogled v zakulisno »mašinerijo« francoskega strankarko-političnega delovanja, ki sega tudi v kabarete, je prikazana s posmehom, za katerega brez dvoma ni kriv Birabeau, ampak nemški libretist, režiser ter igralci; ti so okrepili ironičnost precej, čeprav tu pa tam s spretlostjo, ki po prozosti daleč ostaja za galsko. Dialog je prav duhovit; ni čuda, saj ga je pisal Francoz. Moser je v tej vlogi sijajen, prav prirčen lik ministrske žene je ustvarila Finkenzellerjeva; Brausewetter pa je nekoliko tršat, ne čuti se v svojem elementu. Vse ostale vloge so zasedene prav dobro, dasi niso z igro kos duhovitosti in gracilnosti francosko pojmovane komike, ampak ostajajo v manirah sveže, pa hkratu tudi nekoliko germanško naivni in — kmečki. Film bo vsekakor obiskal mnogo ljudi, saj je za smeh, pa tudi za razglabljanja v njem dovolj poskrbljeno, kajti konec krajev le ostane nekaj bridko resničnih zlatih zrnc na rovaš današnje, precej izrojene demokracije.

Lep uspeh „Slovenske scene mladih“ v Celju

Snoči so v Celju mladi igralci, člani skupine »Slovenska scena mladih«, prvič igrali Mrakovo dramo »Cajkovskij« in treba je reči, da so bili igralci in poslušalci zanimiva publika. Igrali so novo delo, ki ima dosti vrlin; mladim ljudem na odru je bilo videti, da so dali vanj, kar so največ mogli in so želi zato tudi lepo in prisrčno priznanje. Treba ga jim je le od srca privoščiti, tako avtorju drame kot igralcem, ker so ga zaslužili. Zeleti je, da bi jih tudi danes večer v Kamnjaku in jutri večer na Jesenicah prišlo gledat in poslušat toliko ljudi kot v Celju.

Povzročil je 12.000 din škode. Koradova pa je bila zavarovana samo za 5000 din. Ugofovalo se je, da je zažgal obtoženec, da bi svoji ženi pomagal do denarja. Ker je dobro vedel, da bo požar ogrožil tudi imetje sosedje, ji je prigovarjal, naj da zavarovatelj hišo in klet za višjo vsoto, ker se klatijo v okolici potepuhi, ki požigajo. Pozneje, ko so mu dejanje že dokazali, pa je skušal valiti krivdno na druge. Tudi sedaj pred sodniki se zagovarja, da je popolnoma nedolžen. Razpravi ob času poročila še trajata.

Mednarodni šahovski turnir v Ljubljani

Ljubljana, 23. aprila.

Še nekajkrat se bo zavrtelo novo šahovsko kolo v Zvezdi, pa bo že konec letošnjega mednarodnega šahovskega turnirja v Ljubljani. Potem se bodo spet lahko oddahnili ne samo igralci, ki se z vso resnostjo pripravljajo za vsak spopad z »dozdaj še neznanim mojštrom«, pač pa tudi kibici, ki za gotove partije bolj trepetajo kot oni, ki bodo na končni tabeli turnirskega izida tudi nekeje zapisani, če ne na vrhu, pa bolj zadaj. Na vse zadnje pa je res,

da eden (mogoče tudi več) mora biti prvi, nekdo pa mora biti tudi zadnji.

Vidmar ml. res med vsemi najhitreje igra. Tudi večeraj je prvi končal partijo z dr. Astalošem. Prav do konca je bilo videti, da si sedita nasproti dva dosti enaka nasprotnika, to se pravi, po šahovskih močeh enaka. Po trikrat ponovljeni isti potezi je igra ostala remis. — Srdit je bil boj med Kostičem in Madžarom Szabom. To sta dva, ki bi oba rada postala prvaka tega ljubljanskega turnirja. Zato je bila večerajšnja igra, oziroma izid za oba velike važnosti. Temu primerno sta se tudi oba potrudila. Szabo se je v tej igri pokazal mojstra obrambe. Vse Kostičeve nakane je večič odbil in nazadnje prišel že na boljše. Proti koncu pa je naredil precej hudo napako, tako da ima po drugi prekinitvi igre kmeta manj. Kostič si bo lahko priboril najmanj remis, in če ga ne bo v zadnjem delu turnirja le preveč polomil, bo najbrž tudi končni zmagovalc. Šorli je tudi večeraj res podaril točko dr. Tartakowerju. Priboril si je že odlično prednost, tako da je že kazalo, da si bo vendar ravno v igri z enim najmočnejšim igralcem na sedanjem turnirju dr. Tartakowerjem opral svoje prejšnje madeže. Najmanj pa je imel v rokah gotov remis. Ker pa je hotel na vsak način zmagati, je hitro pomenjal nekaj figur, s čemer pa se je Tartakower samo opomogel, in sicer toliko opomogel, da je nazadnje še zmagal. Celo Tartakower je dejal, da je nobene točke dozdaj ni tako malo zaslužil. — Tot je premagal Preinfalka, za katerega je bilo 16 potez v 10 minutah le malo preveč. — Pirc in Foltys sta se po hudem boju na zmago morala zediniti na remis, kajti Pirc svoje malenkostne prednosti ni mogel izkoristiti. — Dr. Vidmar je večeraj le zmagal nad Nedeljkovičem, ki se mu je pred večernim nadaljevanjem vdal brez boja. — Dr. Trifunovič in Furlani sta remisirala. To pa je na vse zadnje za Furlanija že lep uspeh, kajti Trifunovič ni igralc kar tako. — Do konca sta bila precej enaka Brüder in Steiner. Zaradi izvrstne igre v končnici pa se je Steinerju posrečilo iztrgati Brüderju celo točko.

Stanje po XI. kolu: Kostič 8 (1), Szabo 7 in pol (1), dr. Tartakower 7 in pol, dr. Trifunovič 6 in pol, dr. Astaloš 6 (1), Pirc 6, Steiner, dr. Vidmar 5 in pol (1), Vidmar ml. 5 in pol, Brüder 5, Foltys 4 in pol (1), Nedeljkovič 4 in pol, Furlani, Tot 4, Preinfalk 3, Šorli 1 (1).

Sahovski turnir v Margatu

V večerajšem tretjem kolu šahovskega turnirja v Margatu na Angleškem je Aljehin premagal Golombeka, Spielman in Milneberry sta remisirala, Menčikova in Aleksander sta igro odločila, Book je premagal Thomasa, Petrov pa Sergeanta. Stanje po tretjem kolu: Aljehin 3, Petrov, Spielman 2,5, Book 2 itd.

Javljamo tužno vest, da je dne 22. aprila umrl velezaslužni gospod

Josip Černe

podravnatelj Hranilnice Dravske banovine v Ljubljani in kapetan I. klase v rezervi

Pogreb bo v nedeljo, dne 24. aprila ob 16 izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice v Ljubljani na pokopališču pri Sv. Križu. Pokojnika bomo ohranili v najčastnejšem in najhvaležnejšem spominu! Ljubljana, dne 23. aprila 1938.

Uradništvo Hranilnice Dravske banovine

Upravni odbor Hranilnice Dravske banovine

Pierre Bénéot: VELIKI JEZ Roman iz irskih bojev za svobodo

Pri kosilu nam je profesor Henriksen za spremembo bral poročila, ki jih je prejel prejšnji dan iz sveta duhov. Zdal sta povedala svoje miselnje kanceler Gorčakov in kardinal Rampolla. Smejali smo se njegovi neumnosti, v kateri je ponoči menil, da govori z duhovi, namesto da bi bil spal. Poleg tega nam je sporočil polkovnik Harvey, da je senator Barkhilped-rozopet pisal in da se opravičuje, ker ni prišel v Kendale, češ da je bil prisiljen potovati drugam, da je zbral potrebne listine za delo, ki ga pripravljajo. Pismo je bilo oddano v Monte Carlu.

»Ah! sem si mislil,« samo še osem dni.« Po obedu me je prosil doktor Grütli, ki je resnično močno sepal, naj mu pomagam v sobo. Strah, ki mi ga je povzročil s tem, da sem mislil, da je profesor keltščine, se je pri meni izpremenil v močno sovraštvo. Vendar pa sem smatral za pametneje, da sem ga spremljal.

Komaj je sedel, je že začel zbijati šale kakor sinoči. Gotovo je mislil, da je duhovit.

»Kljub poškodbam — kajti res sem si zvil nogo — je bilo današnje kosilo sijajno. Saj me razumete. Prvikrat se nisem nič bal, da boste načeli kak stih iz Thomasa Moora in mi rekli, naj ga nadaljujem. Tudi Vas je stalno mučil tak strah, kar izpovejte se. Priznajte vendar, saj je to tako smešno.«

»Ali mi dovolite, da odidem, sem vprašal. »Ah, ne poprej, preden Vas ne poprosim za malo uslugo.« »Za kaj gre?« »Kakor vidite, sem čisto nesposoben, da bi mogel iti ven, in to po Vaši krivdi.«

»Po moji krivdi? Kolikor vem, nisem jaz kriv, da ste padli z drevesa.« »Ne, toda Vaš nepričakovani prihod me je prisilil, da sem moral splezati gor.« »Mudi se mi, povejte hitro, sem rekel. »Za kaj gre?«

Doktor Grütli me je vprašujoče pogledal.

»Gotovo ste poročeni, ljubi gospod Gérard?«

»Poročen? Ne. Zakaj?« »Jaz tudi ne,« je menil in dvignil oči proti nebu.

»Toda, kakor si pač mislite — in pri tem sem spačil obraz — imam svojo malo prijateljico.«

»Moje najpriskrajše čestitke.«

»Ona je angel, ljubi gospod Gérard. Desdemona. Parker je treba videti in že ste zaljubljeni vanjo. Zlato se svetlikajoči lasje. Njene oči so bolj plave kot nebo. In duhovita je... in čustvena!«

»Rekel sem, da se mi mudi.«

»Sem že pri stvari. Sem že pri stvari. Lahko me razumete, da zelo trpim, ker eva ločena. Zato ji pošiljam že vsak mesec vsak dan, ki mi ga Bog da, poročila. Toda danes se ne morem premakniti.«

»Kaj naj naredim?«

»Računal sem na Vas, da boste lo brzojavko oddali na njen naslov. Za vračilo sem rad pripravljen.«

»Hvala! Toda najbližja pošta je v Traleju...«

»Da, vem. In zato Vas prosim, da bi bili tako ljubeznivi in bi šli v Tralec.«

Namesto da bi odgovoril, sem pokazal na okno, kamor je neprestano udarjal dež. Lilo je tako, da se je zdelo, da bo park izginil v vodi.

»Ah,« je vzkljnil, »to je samo majhna nevihta, v desetih minutah bomo imeli najlepšo mavrico. Poleg tega so pa zovovi grofa Antrima zato tukaj, da jih uporabljamo. Dobri Jože bo vesel, da Vam bo mogel skazati uslugo. Tja in nazaj rabite dve elabi uri.«

To, kar me je najbolj jezilo, je bil mir, s katerim je ta zoporni človek razpolagal. Toda, ali sem res mogel kaj odbiti zloceku, ki je imel v svojem predalu fotografijo pravega profesorja Gérarda.

Naredil sem nejevoljen obraz, toda privolil sem.

»Ponavljam Vam, da sem za vračilo vedno rad pripravljen. Mislim si, da imate tudi Vi malo prijateljico, kateri morate od časa do časa pošiljati brzojavke.«

Iz žepa sem potegnil svoja listnico. Pomežiknil je z očmi.

»Mislim, da se razumeva?«

Ponudil mi je že napisano brzojavko.

»Ali naj gospoda profesorja peljem na pošto?«

»Da,« sem dejal melanholično.

Od tu in tam

Mrtvega so našli v kamnolomu v Ponovičah v četrtek zjutraj 28 letnega delavca Ignacija Demca, ki je doma nekje iz Temeniške doline. Prejšnji večer je še delal v kamnolomu. Neki njegov tovariš ga je pri vrtnanju nevarne skale opozoril, naj bo previden, ker skala tako visi, da bi utegnila delavca pri eksploziji zasuti. Najbrž je Demec skalo le preveč globoko navrtal. Našli so ga zasutega, na glavi pa je imel smrtno rano. Nesrečnega delavca so prepeljali na Savo pri Litiji, kjer ga bodo danes pokopali.

25 m globoko je padel na cementni tlak v srbskem Mladenovcu Slovenec Aleksander Lauki. Bil je monter za strelce in je bival v Mariboru. Neki mladenovski lekarnar ga je naprosil, naj bi tudi njemu popravil strelce, ki ga je imel na kupoli svoje vile. Monter se je temu vabilu odzval. Komaj pa je splezal na kupolo, ga je nenadoma obšla slabost. Padel je 25 m globoko na cementni tlak, pri čemer je dobil težke notranje poškodbe. Zdravniki mu najbrž ne bodo mogli rešiti življenje.

Konferenca za ureditev naših dalmatinskih pristanišč bo danes v Splitu. Poleg zastopnikov iz prometnega ministrstva se bo te konference udeležil italijanski strokovnjak za pristaniška vprašanja Cagli. Italijanskega zastopnika bodo na tem sestanku podrobno obvestili o vseh zamišljenih načrtih, ki jih nameravajo izvesti v dalmatinskih pristaniščih, posebno pa v Splitu. Cagli bo danes podal tudi svoje mišljenje, kako in kje bi se po njegovi zamisli najbolje gradilo novo splitsko pristanišče.

Milijonsko esolo je poneveril bivši občinski blaginjak Vedriš Marko in občini Novigrad Podravske, tako mu zdaj očita obtožnica. Vedriš je oškodovalec več oseb, ki bodo pri sodniški razpravi v Bjelovaru vse zaslizane. Obtožena brani dr. Trstenjak iz Koprivnice, občino pa zastopa neki zagrebški odvetnik.

50 uglednejših cerkvenih dostojanstvenikov je sklical na konferenco splitski škof dr. Bonifacij. Na tem sestanku so se razgovarjali o pripravah za veliki evharistični koncor, ki bo v Splitu leta 1940. Govorili so tudi o cerkvenih dokladah.

Letošnja pomlad je res muhasta, ne samo za nas, ki smo že tako navajeni, da od aprila ne pričakujemo nič prida, pač pa tudi za Dalmatince tam doli ob drugače tako topli jadranski obali. Včeraj je padel po Dolmaciji spet sneg. Pa ne samo po tamkajšnjih hribovih, čeprav je za ta pozni čas in za Dalmacijo tudi to že zelo čudno, pač pa tudi v nižinah. Ljudje se več ne spominjo, kdaj bi bil še sredi tople pomladi nenadoma začelo snežiti celo na otoku Braču. Sneg je sicer že po nekaj urah skopnel, nenavadni mrz pa je le povzročil tudi po naših dalmatinskih vinogradih in vrtovih ogromno škodo.

Številni Belgrajčani in Belgrajčanke se niso nikdar videli, kako se molzejo krave, je med drugim dejal na predvečeršnjem tretjem rednem občnem zboru predsednik belgrajških mlekarjev, narodni poslanec Voja Lazič. Na občnem zboru je namreč obširno govoril tudi o propagandi, ki jo je treba začeti med belgrajskim prebivalstvom, da mleko bolj kupoval kot do zdaj. Treba pa je tudi prikazati — je dejal — mešanom vse delo, ki ga ima kmet, preden spravi mleko na belgrajški trg. Belgrajški mlekarji so se na tem občnem zboru tudi pritoževali nad nelojalno konkurenco od strani nekaterih prodajalcev mleka. Zahtevali so, naj se prepove, da bi mlekarji, ki niso vključeni v mlekarskem združenju, samovoljno dvigali in zniževali ceno mleku. Po posebni resoluciji, ki so jo sprejeli in poslali na pristojno mesto, so sledile volitve, pri katerih je bil izvoljen za predsednika belgrajških mlekarjev narodni poslanec Voja Lazič.

Na sto in sto vagonov starih čunjev, starega železa in papirja so kmetje po hrvaških vaseh pometali stran kot neuporabne stvari, zdaj pa jih pobira »Gospodarska sloga« in spravlja v lep denar. Tako je tega blaga »brez vrednosti« že dovolj za nekaj milijonov dinarjev. Zbrali so že tovala denarja, da so zdaj že postavili temelje za velik štiriinadstropen dom »Gospodarske sloge«. Ta dom bo torej zgrajen iz samih »ničvrednih« stvari. V domu bodo poleg uradniških prostorov velike dvorane za sestanke in javne čitalnice tudi številna stanovanja, ki jih bo »Gospodarska sloga« oddajala.

Ljarmanov ali po naše rečeno »pisanih ljudi« je v naši državi še vedno nekaj tisoč. V arnavtškem jeziku pomeni namreč beseda »ljar« toliko kot »pisane«. Tako pa jih imenujejo zato, ker so dvoje vere. Žive v gajlanskem okraju. Sem so se priselili pred nekako 250 leti kot katoliki iz severne Albanije. Iz strahu pred turškimi oblastmi so pa prevzeli še muslimansko vero, da jih niso preganjali. Mnogi med njimi so si naredili tudi muslimanska imena, začeli po džamijah moliti Alaha, smatrali pa so se še vedno za pripadnike rimske katoliške vere in so tudi še naprej zahajali v katoliške cerkve. Pravijo, da imajo ti ljudje še danes po večini po dve imeni, eno uradno, drugo pa tajno. Tako se je tudi že zgodilo, da je muslimanski duhovnik pokopal n. pr. kakega Ibrahimka Mustafa Mulaliča, takoj nato pa je prišel na pokopališče še katoliški duhovnik in ob istem grobu opravil pogrebne obrede za nekim Matejem Blažičem.

Civilno letalsko šolo nameravajo v kratkem odpreti v Zagrebu. Šolski pouk bo trajal tri mesece, vsak dan tri in pol ure popoldne. V to šolo se morejo prijavit tudi ženske, če imajo veselje do letalstva. Vsi prijavitelci pa morajo biti jugoslovanski državljani. Predno bodo začeli obiskovati šolo, bodo seveda prišli pred zdravniško komisijo. Kandidatje s srednješolsko in višjo izobrazbo, ki se obvežejo, da bodo vojaški rok odslužili pri letalih, bodo brezplačno uživali ta pouk. Prijave sprejema zagrebški Aeroklub.

Prometni minister dr. Mehmed Spaho se zdaj mudi s svojo družino na odhodu v Dalmacijo. Predvečeršnjim se je pripeljal v Dubrovnik, včeraj pa se je podal z ladjo »Šumadija« na otok Mljet.

Nov evrinski pravilnik za mednarodne vzorčne velesejme in razstave je izdal finančni minister dr. Dušan Letic. Po tem pravilniku bodo vse tuje blago, namenjeno za kakšen mednarodni vzorčni velesejem ali razstavo, zacinirali finančni oddelki dotičnih velesejmov, kamor je blago poslano. Blago, ki se uvozi po odredbah tega pravilnika, je prosto ležarino za ves čas, dokler je na prostoru sejmišča ali po odredbi carinarice na kakšnem drugem kraju. Blago, ki je poslano na vzorčne mednarodne velesejme, ne zapade carini, če je najkasneje po 6 mesecih poslano spet nazaj v zamejstvo.

Podlistek „Slovenskega Doma“ — Pod črno krinko
si oglejte v realističnem velefilmu
Pod črno krinko
Premiera danes
KINO MATICA 21-24

Rafaelova družba za izseljensko zbornico

Ljubljana, 23. aprila.
V beli unionski dvorani je bil včeraj popoldne ob 5 izredni občni zbor Rafaelove družbe, ki je pokazal veliko zanimanje naše izseljenske družbe za reševanje izseljenskega vprašanja in za pomoč izseljencem Rafaelova družba deluje pod visoko zaščito prevzvišenega knezoškofa dr. Gregorija Rožmana, ki je predsedoval občnemu zboru. Med drugimi odličnimi osebnostmi so prisostvovali občnemu zboru v imenu banke uprave načelnik g. Kosi, g. Nande Novak kot predsednik Zupanske zveze, predsednik koroških Slovencev dr. Fellacher, svetnik g. Klekl kot zastopnik Rafaelove družbe za pomoč izseljencem Slovenske Krajine, minister n. r. Gostičar, ravnatelj Zveze za tujski promet dr. Žižek in drugi.

Včerajšnji izredni občni zbor je bil sklican predvsem z namenom, da se Rafaelova družba preosnuje in da se zato potrdijo nova pravila, kajti stara pravila niso več odgovarjala razširjenemu delu družbe. Škof dr. Rožman je zato na kratko očrtal pomen tega občnega zbora. Podpredsednik p. Kazimir Zakrajšek je v svojem poslovnem poročilu orisal delo družbe še izza časa pred vojno in naglasil pri tem njene velike uspehe pri dajanju pomoči izseljencem. Novi čas pa nalaga družbi nove naloge na razširjeni osnovi. Za prizadevanje Rafaelove družbe je pokazal toplo zanimanje g. ban dr. M. Natlačen, kateremu se je podpredsednik zahvalil za znatno podporo za ustanovitev Izseljenske družbe. Da bi družba tesneje povežala izseljence z domovino, si je nadelala za nalogo, da skuša ustanoviti Izseljensko zbornico, ki naj bi

bila zbornica vseh, ki hočejo sodelovati pri reševanju izseljenskega vprašanja. Zato pa je bilo potrebno, da se Rafaelova družba preosnuje in izdela nova pravila, ki bi omogočala družbi večji razmah. Z namenom, da združi Rafaelova družba v posebni ustanovi vse delovne sile naroda v domovini in inozemstvu pri reševanju našega izseljenskega vprašanja. Posebno označujejo nova pravila za namen družbe: buditi narod k zavesti dolžnosti, da skrbi za gnotni in duhovni prospek slovenskih izseljencev, odvrniti narod od izseljevanja, izseljencem pa nuditi vso pomoč in podporo, ki jim je potrebna za izselitev ter jim dati navodil za njih življenje v tujini in sploh zasledovati in reševati vsa vprašanja, ki se tičejo slovenskega izseljenskega vprašanja.

Družbino vodstvo predstavlja odbor, ki je sestavljen iz 8 članov, izvoljenih na vsakoletnem občnem zboru, iz delegata škofijskega ordinariata v Ljubljani in Mariboru, iz delegata banke uprave in po enega delegata podružnic iz Maribora in iz Crensovcv. V osrednji družbi sv. Rafaela sta včlanjeni podružnici v Mariboru in Crensovcih Podružnica v Crensovcih ohrani svoje ime Rafaelova družba za pomoč izseljencem Slov. Krajine in svoja pravila. Ob razpustu družbe pripade vsa imovina z arhivom vred v last škofijskemu ordinariatu v Ljubljani. Tako preosnovana pravila je izredni občni zbor sprejel. Pri slučajnostih je povzel besedo škof dr. Rožman in prošil načelnika banke uprave g. Kosija za nadaljnjo naklonjenost Rafaelovi družbi in se mu za dosedanjo zahvalil.

Od smeha so imeli ljudje soize v očeh!
Po uspelem oderskem komadu »Fiston«, ki v izvrstnih domstevskih biča in ironizira današnje moderne politične razmere
Moj sin, gospod minister!
Predstave danes ob 16., 19.15. in 21.15. uri — v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri
Kino Union Tel. 22-21 V nedeljo dop. ob 10.30. uri isti film Ob globoko znanih cenah

Take sijajne filmske burke Ljubljana še ni gledala!
HANS MOSER
v svoji najboljši vlogi in kreaciji.
Sodelujejo še: Heili Finkenzeller, H. Brausewetter in Franco. se Rosay

Nesramen napad na akademika Jenka ali kako so kočevski Nemci „resnicoljubni“

Kočevje, 22. aprila.
Ko smo na tem mestu poročali o napadu na akademika Jenka, ki so ga izvršili kočevski Nemci Handler Fr., Rom Konrad in Morscher Siegfried, smo nekaj dni po tej notici prejeli od Handlerja in Rama popravek, kjer oba osumljenca svoje dejanje zanikata ter izključujeta vsako udeležbo pri napadu. Nekaj dni za tem smo prinesli o tem napadu ponovno poročilo, ki se je izkazalo z ozirom na njiju popravek, tako v prvem kakor tudi v drugem slučaju za popolnoma resnično. Ugotovili smo namreč, da sta oba popravka neresnična, oziroma lažniva, ter da sta hotela oba osumljenca na podlagi popravkov, oprajočih se na zakou o tisku, zbrisati s sebe vsako krivdo. Na razpravi, ki je bila razpisana pred lukajškim okrajnim sodiščem, je prišlo žalibog do poravnave iz razloga, da zasebnemu udeležencu Jenku ni bilo do tega, da so obtoženci kaznovani, če mu povrnejo vso škodo, ki jo je pri napadu utrpel. Obtoženci so na ta predlog takoj pristali, ker sta bila, kakor je bilo razvidno iz kazenskega lista, Handler in Ram že sodno kaznovana — Handler celo že dvakrat — ter je obstojala zelo velika verjetnost, da zlasti za Handlerja, ki je

znan izzivč, ali kakor ga celo Nemci sami imenujejo »Stenker«, pogojna obsodba ne prihaja več v poštev. Poleg tega se je v času preiskave javila povsem indiferentna in zanesljiva pričča, ki je z okna opazovala, kako so obtoženci Jenka tepli in breali, ter je povsem zanesljivo slišala, kako je Handler rekel: »No, sedaj ima pa dosti!« Na popustljivost zasebnega udeleženca Jenka je bila torej sklenjena poravnava, v kateri vsi trije obtoženci dejanje obžalujejo ter se s prizadetim Jenkom poravnajo tako, da vsi trije solidarno v roku treh tednov plačajo za športni klub »Kočevje« 500 din, zasebnemu udeležencu za poskodovano obleko in zdravniško spričevalo 370 din, ter na dosedanjih odvetniških in drugih stroških 380 din, ali skupno 1200 din. Na koncu poravnave se je Handler prav nesrečno obrnil proti radovedni publiki ter ji z glasnim podarkom rekel, da »kdor drugim jama »kopac, sam vanjo pade«. Takoj nato mu je pa sodnik dal pero, s katerim je podpisal, da bo solidarno plačal poravnalni znesek. S tem je torej nesramen napad na slovenskega akademika likvidiran, nasprotno pa se je zopet pokazalo, kako velika resnicoljubnost obstoja pri kočevskih Nemcih.

Bogat nedeljski športni spored

Jutrišnji športni program je izredno obširen in mora zadovoljiti vsakega še tako izbirčnega gledalca. V jutrišnji nedeljo se poslovsjo od letošnje zimske sezone smučarji s svojim »Triglavske smukom«, kolesarji začno svoje delo s krožno kolesarsko dirko skozi Podutik, nogometaši pa nadaljujejo svojo borbo za pike na zelenem »mejdancu«.

Smučarji
Mednarodni triglavski smuk je najvažnejša letošnja smučarska prireditev. K zelo številnim prijavam Nemcev, Italijanov in Čehoslovakov, ki smo jih že objavili, je nemška smučarska zveza prijavila še Obermanna Hansa, Karla Rusa, Herberta Steinwenderja, Maierja in Doujaka. »Triglavske smuke« ni samo naša največja prireditev po številu tekmovalcev, ampak je tudi važna mednarodna prireditev, pri kateri nastopajo najboljši srednjeevropski smučarski tekmovalci in je zanimanje za ta smuk veliko tudi izven naših meja. Naši fantje gredo v borbo kompletni in so že dalj časa na Staničevi koči, kjer se skrbno pripravljajo. Prepričani smo, da se bodo naši fantje v težki mednarodni konkurenci na domačih triglavskih strminah dobro odrezali, predno bodo spravili svoje smuči, kajti to je zadnja smučarska prireditev za letoš.

V ženski konkurenci pa imajo tuje tekmovalke mnogo prednosti pred domačinkami. Glavna borba za prvo mesto bo med Nemko Höglvo, Italijanko Nives dei Rossi in Čehinjo Beinhauerjevo. Start za ženski smuk bo ob 11 dopoldne, moški smuk pa pol ure kasneje. Cilj bo ob Debelli bukvi — četrte ure od kraljeve lovške koč, tako da bodo nedeljski izletniki lahko dospeli še pravočasno na cilj.

Nogometaši
Predzadnja ligina tekma v Ljubljani je druga prireditev, v kateri se bo odločila usoda slovenskega reprezentanta. »Jugoslavija« pošlje v Ljubljano svoje kompletno moštvo v postavi: Spasič, Anđelkovič, Lukič, Domorodski, Radovanovič, Brodič, Savič, Sijačič, Petrovič, Perlič in Zečević. Borba bo težka in ostra; nasprotnik je močan, vendar ne nepremagljiv. Naša enajstotica bo jutri

sama odločila o svoji usodi. Če jutri SK Ljubljana izgubi — izpade brezpogojno iz lige in bo morala igrati še naporne kvalifikacijske tekme, če bo hotela prihodnjaj jena igrati med 12 najboljšimi klubi. Ljubljana mora jutri zaigrati kot v svojih najboljših dneh, številni navijači pa bodo temperamentno bodrili in pomagali. Uspeh in dve piki ne smeta izostati.

Predtekma bo med B-moštvom Ljubljane in Braistvom v Jesenic. Glavna tekma se začne ob 16.30.

Za prvenstvo ljubljanske nogometne podzveze pa je jutrišnji program naslednji: CSK : Kranj v Čakovcu, Celje: Maribor v Celju in Zelezničar : Hermes v Mariboru.

Kolesarji
S IV. krožno kolesarsko dirko skozi Podutik otvarjajo kolesarji svojo kolesarsko sezono. Krožna proga vodi iz Zgornje Siške, skozi Koseze, Podutik, Glinec, Dolnice, Zapuže, Dravljice in nazaj v Zgornjo Siško. Pot je dolga 8 km in jo bodo morali seniorji prevoziti 8krat, juniorji 4krat, novinci pa dvakrat. Najzanimivejši in najtežji del proge je podutiški klanec. Na startu bomo videli najboljše slovenske in hrvaške kolesarske dirkače. Zagreb pošlje na to medklubsko prireditev 15 svojih najboljših vozačev z Brežičanom Avgustom Prosenikom. Med slovenskimi dirkači pa moramo predvsem omeniti Karla Lavriha, ki vozi sicer za belgrajški kolesarski klub »Fortuna«, dalje Gartnerja, Stirna in Zerjela, ki bodo v družbi z ostalimi slovenskimi dirkači branili svoj prestiž v kolesarstvu. Prireditelj ZSK Hermes pripravlja še obenem za 50 letnico našega kolesarskega športa malo presenečenje. V spomin na nekdanje prve dni kolesarstva bo prireditelj pokazal starega okornega železnega konja, ki so ga uporabljali že naši očetje in katerega se starejša generacija še danes dobro spominja.

Start in cilj bo topot blizu restavracije pri »Martičku«, odkoder je tudi dober pregled na progo. Začetek ob pol 2 popoldne.

Program je torej silno obširen in pester, tako da so lahko zadovoljni tudi najizbirčnejši. Upajmo, da nam vremenar ne bo pokvaril lepega vremena.

Vremensko poročilo
»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura: °C		Relativna vlažnost v %	Oblaklost (%)	Veter (smernost in jakost)	Padavine	
		naj-v. vočja	naj-n. mrazna				m/m	vrsta
Ljubljana	761.9	8.2	1.0	69	10	SW ₁	—	—
Maribor	762.4	10.1	-1.0	80	10	NW ₁	—	—
Zagreb	765.6	9.0	-1.0	90	10	0	—	—
Belgrad	765.3	8.0	-1.0	90	10	0	—	—
Sarajevo	764.4	7.0	-4.0	90	10	0	10	sneg
Sušak	764.1	11.0	5.0	90	4	NNE ₁	—	—
Split	763.4	13.0	3.0	90	6	NE ₁	6.0	dež
Kumbor	762.3	14.0	5.0	80	7	N ₂	9.0	dež
Rab	764.4	10.0	3.0	90	2	E ₃	—	—

Vremenska napoved: Spremenljiva oblačnost, nestanovitno vreme.
Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je bilo zjutraj do 8.45 večina jasno, čez dan pa se je oblačnost zelo spreminjala. Ob 18.20 se je pričelo jasni in se je do 19.40 popolnoma zjasnilo. Od ca. 11.30 do 16 je pihala precej močna burja. Ponoči jasno, proti jutru pa se je pooblačilo.

Ljubljana danes

Koledar
Danes, sobota, 23. aprila: Adalbert, Vojteh.
Jutri, nedelja, 24. aprila: Bela nedelja; Jurij, mučenec.
Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Tržaška cesta — Vič.

Bolgarska narodna in umetna pesem se bo glasila v ponedeljek 25. t. m. v veliki filharmonični dvorani. Zenski zbor bolgarskih učiteljic iz Sofije bo ta večer koncertiral v Ljubljani in izvajal iz bogatega sklada bolgarske narodne pesmi nekatere najlepše in najzanimivejše popevke v priredbi za ženski zbor. Po ritmu, pa tudi po melodiji je bolgarska pesem izredno zanimiva, za izvajalca zelo težka, za uho pa prikopana. Tako se nam obeta v ponedeljek zvečer izreden umetniški užitek. Zbor učiteljic iz Sofije je priznано izvrsten zbor, visoko cenjen in spoštovan povsod, kjer je nastopil. Zato opozarjamo na njihov koncert. — Vstopnice so v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.
Za napravo asfaltnih hodnikov in dobavo granitnih robnikov je mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisalo dve pismini ofertalni licitaciji. Podrobnosti so razvidne iz razglasov v »Službenem listu«, kos 33, z dne 23. t. m.

Za mestne reveže je daroval veletrgovec gosp. Andrej Šarabon znesek 3.000 din kot prispevek k prostovoljni socialni davčini. Za velikuodnosni dar se mestno poglavarstvo najtopleje zahvaljuje.
Društvo nižjih mestnih uslužbencev v Ljubljani, priredi v soboto 30. aprila t. l. v dvorani hotela Miklič na Masarykovi cesti »Večer v cvetju«. Začetek ob 8 zvečer. Igra godba jazz. Na sporedu je ples, petje, razni šaljivi nastopi itd. — Za dobro in solidno postrežbo jamčijo prireditelji. — Čisti dobiček prireditve se steka v fond za posurtnije in podpore društvenih članov. Vstopnine ni, prostovoljni prispevki pa se hvaležno sprejmejo. Za obilen obisk se priporoča — odbor.
Cerkvena slavnost v čast Mariji Materi dobre-ga sveta, patroni in varuhinji Družbe sv. Petra Klaverja (praznik 26. aprila), bo v nedeljo, dne 24. aprila, ob 6 zvečer v župni cerkvi sv. Petra. 1. Govor: preč. g. župnik Košmerlj. 2. Slovesne pete litanije in blagoslov. 3. Darovanje za uboge afriške misijone.

Bolniška blagajna mestnih namestencev v Ljubljani obvešča svoje članstvo, da bo redni letni občni zbor v sredo, dne 4. maja 1938 o 18. v veliki sejni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani z običajnim dnevnim redom.
»Društvo posestnikov novih hiš« v Ljubljani, ima svoj redni občni zbor jutri, v nedeljo, 24. t. m., ob 9 dopoldne v beli dvorani hotela Union. Vse člane vljudno vabimo, da se občnega zbora udeležijo.
Večer v cvetju. Društvo nižjih mestnih uslužbencev bo 30. t. m. priredilo v dvorani hotela Miklič družabni večer pod geslom »Večer v cvetju« s prav izbranim sporedom. Društvo apelira, da se bo občinstvo udeležilo te prireditve in lepem številu.

Ljubljansko gledališče

DRAMA. — Začetek ob 20.
Sobota, 23. aprila: »Nočna služba«. Red A.
Nedelja, 24. aprila: »Zadrega nad zadrego«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Ponedeljek, 25. aprila: »Izpit za življenje«. Premiera. Premierski abonma.
OPERA. — Začetek ob 20.
Sobota, 23. aprila: »Madame Sans Gene«. Premiera. Premierski abonma.
Nedelja, 24. aprila: »Prodana nevesta«. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 25. aprila: Zaprtlo.

Ljubljanska drama v Trzinu

Ljubljanska drama gostuje v nedeljo, 24. t. m., v Prosvetnem domu z izredno uspešno veseligr »Rdeče rože« Opozarjamo, da je to delo na repertoarju ljubljanskega Narodnega gledališča že nad dva mesca, ki jo je uprizorilo tudi po številnih krajih Slovenije z izrednim uspehom. Za gostovanje vlada tudi v Trzinu veliko zanimanje. Vstopnice se dobe v predprodaji.

Zidani most

Ustanovni občni zbor Kluba železničarjev JRZ Ljubljana za poverjenosti Zidani most bo v nedeljo, 24. t. m., ob 8 zjutraj v prosvetnem domu v Radečah. Člani in prijatelji kluba vabljeni. Na občnem zboru poročajo o vseh važnih železniških vprašanjih delegati upravnega odbora iz Ljubljane.

Škofja Loka

Muzejsko društvo v Škofji Loki bi rado imelo nove prostore, ker sedanjí nikakor ne odgovarjajo svojemu namenu. Izrazilo je željo, da bi mu občina ostopila stanovanje občinskega tajnika, ki je sedaj prazno, ali pa naj bi mu šolski odbor odstopil eno sobo v novem šolskem poslojpu. Društvo ima zbrano že precej zelo zanimivega materiala, vendar ga ne more prav namestiti.

Bernard Shaw ne bo zapustil ničesar niti mladim niti starim

Slavni angleški književnik je ob priliki smrti d'Annunzia napisal svojo oporoko. O Bernardu Shawu zadnje čase ni bilo dosti slišati, skoraj nič, možakar je v letih in hoče izkoristiti še ta leta, ki jih bo preživel, da napiše nekaj del. Ko pa je zvedel za smrt Gabriela d'Annunzia, je začutil nekak strah in postal je vznemirljen. Sklenil je, da še enkrat napiše svojo oporoko. Pred kratkim je napisal svojo oporoko, toda ta se mu ni zdela najbolj posrečena. Letos bo izpolnil 82 let. Sam je pripovedoval časnikarjem, da se človek vsako leto spreminja, saj se vsi ljudje, pa tudi razmere spreminjajo in tako se je spremenilo tudi njegovo premoženjsko stanje. Uredniku londonskega dnevnika »Daily Express« je izjavil, da ne misli več spremeniti svoje oporoke. Svoje sedanje premoženje ceni na 200.000 funtov, to je do 50 milijonov dinarjev. Prav za prav sam ne ve, koliko ima. Med drugim je rekel nekemu novinarju v svojem navadnem zbadljivem tonu tudi to: V teku svojega življenja sem mnogo delal za državno blaginjo, za občinske blaginje, za narodno obrambo, za brezposelne, dal sem pa tudi dosti drugih rezev, in tako ne vem, koliko sem prav za prav izgubil, ker nimam računov, kajti jaz v nasprotju z ostalimi Angleži ne vodim nobenih računov.

Verjemite mi ali pa ne, danes res ne vem, koliko imam denarja. Cenim ga, oziroma vse svoje premoženje na 200.000 funtov. Nato je še govoril o svoji smrti. Dejal je: Če tudi sem še zelo zdrav in duševno nadvse svež za delo, sem pripravljen vsak trenutek, da me lepo in dostojno prepeljejo v krematorij, kjer me bodo po izkustvih moderne tehnike hitro sežgali na radost mnogih ljudi. To me nič ne vznemirja, res, da ne. Živel sem in delal sem, zadovoljen sem s samim seboj, in to je za mene najvažnejše. Ne smete misliti, da bom zapustil kaj od svojega premoženja mladim. Ne, nikakor ne, s tem bi storil nekaj zlega. Počlenili bi se, potem ne bi delali, a za mene so pokleni brezposelni nemogoči ljudje. Mlajši svet ima mnogo upov in s temi upi naj gradi svoje življenje, svojo bodočnost. — Starim pa prav tako ne bom zapustil ničesar, saj nimajo oni več nobenih nad in upov. Da na kratko povem: Zapustil ne bom ničesar današnjemu rodu. Osnoval bom fond, za katerega bom žrtvoval vse svoje premoženje. To bo fond, ki bo skrbel za razvoj angleškega jezika, govora in izgovora. Na to misel sem prišel vedno, kadarkoli sem poslušal kakega vseučiliškega profesorja, ko je predaval, ali pa ko sem v gledališču poslušal še tako sposobnega igralca.

Kraljestva brez vladarskih pravic

Znani prekoceanski letalec Lindbergh, ki je tudi med znanstveniki spoštovan, namerava kupiti ob angleški obali otoček Maillau. Na tem otoku namerava postaviti znanstveni laboratorij. Po kupčiji postane Lindbergh nekak kralj tega otoka. Kdor biva v Angliji in ima dovolj denarja po raznih bankah, poleg tega pa se še zaveže, da bo spoštoval zakon, lahko postane z razmeroma skromno vsoto kaj kmalu kralj. Otoki, ki leže v kanalu ob Škotski in severno od Irske, so vsi naprodaj. Kdor kupi enega teh otokov, dobi takoj pravico, da lahko osnuje svoj parlament. Tudi ima pravico, da začne pobirati uvozne in izvozne carine, lahko pa tudi do gotove meje pobira davek.

Otok Lundy v bristolskem kanalu je bil pred dvema meseci naprodaj za 16.000 funtov. Ta kos zemlje, ki je velik do 1000 oralov, je bil v prejšnjih stoletjih skrivajše morskim razbojnikom in tihotapevcem. Ti so imeli tu prave trdnjave, da so se lahko branili pred nadležnimi cariniki. Poznejši lastniki otoka so uvedli kar nov šport na tem otoku, in sicer da so iz neke športne naslade brskali po raz-

valinah nekdanjih trdnjav in iskali zaklade, katere so tu poskrili razbojniki. Zadnji »kralj« tega otoka, neki Martin Harman, sin trgovca zelenjave, se je oklical za »kralja« Martina I. Njegovi podložniki so ga nadvse spoštovali in imeli radi, zakaj vsak teden je podaril vsakemu svojemu poddaniku steklenico piva. Toda Martin I. je šel predaleč v svoji kraljevski oblasti. Dal je kovati tudi denar in tiskati znamke s vojo podobo. To pa so pravice, ki jih ima samo angleška krona, zato je oblast prepovedala in zatrla to preveliko ljubezen do kraljevanja.

Večji kakor ta otok je otok Brownsea, ki je bil leta 1907 prodan za 125.000 funtov. V 6. stoletju so ta otok zasedli menihi. Njegov gospodar je bil »cesar« Jones, ki je pred sto leti dal sezidati kar palačo. Pod starimi razvalinami je odkril staro rimsko kopališče. Preuredil je to kopališče, da se je v njem potem tudi sam kopal. Sedem slug mu je pri kopanju vsak dan streglo. Eden je držal brisačo, drugi milo, tretji glavnik. Njegov konec je bil prav žalosten. Pri ribolovu je namreč utonil.

Američanke se pripravljajo za veliko parado, ki je vsako leto na dan ameriške vojske.

Naš listek „Pod črno krinko“ v filmu

Našim bralcem, ki s tako napeto pozornostjo bero listek o delu in nasilju ameriške »Črne legije« Ku-Klux-Klana, sporočamo, da je v ljubljanskem kinu Matiči danes premiera filma »POD ČRNO KRINKO«, ki je narejen po romanu, ki izhaja v našem dnevniku. Film nazorno in v pretresljivih slikah ponazarja napeto dejanje, ki tvori vsebino našemu romanu. Franka Taylorja igra v filmu HUMPHREY BOGART, njegovo ženo Rutho pa ERIN O'BRIEN-MOORE, ki ju vidimo na naši sliki.

Stalin: Veliki ruski bog

Oboževanje Stalina v boljševiški Rusiji je zajelo neverjeten obseg, tako da človek ne more verjeti tega. Nekaj navdušenih, večina pa pokoravajočih se umetnikov je z besedo, peresom, čopičem, dletom in melodijo ustvarilo božansko genialnost božanskega Stalina. On je danes takorekoč službeno priznan oče vseh narodov in soncu podoban. Ti umetniki kažejo svojo navdušenost in brezmejno pokorščino Stalinu pri vsaki priložnosti, bodisi da je to obletnica, bodisi kak političen proces ali kaj podobnega. V zadnjih letih zavzemajo ta dela glavno mesto na vseh, pa tudi na strokovnih razstavah, v vseh revijah in po vseh dnevnikih. Toda sovjetska vlada se ne briga samo za sodobnike, temveč krbi, da bi tudi potomci rastle v lepem prividu o veličini boga Stalina, so poskrbeli za posebne zbornike. Samo nekaj imen teh zbornikov bomo našli: Lenin in Stalin v pesništvu narodov SSSR, Lenin in Stalin v duši naroda SSSR, zbornik izbranih pesmi umetniških in narodnih o Leninu in Stalinu, Lenin in Stalin v beloruski narodni pesmi, Stalin v beloruski sovjetski poeziji, Gruzinske umetniške in narodne pesmi o sodrugu Stalinu, Detinstvo in mladost Stalina itd., brez konca in kraja v vseh mogočih jezikih se gradi to slovo po točno začrtanem programu: Lik samega Lenina stopa v ozadje in pozabljen, med tem ko oboževanje Stalina raste kljub zgodovinskim dejstvom. Zlasti je to opaziti v slikarstvu. Na prejšnjih slikah pred nastopom Stalina vidimo samo Lenina v družbi sedaj že postreljenih velikih sodrugov ruskega naroda. Danes je na teh slikah samo Stalin. Tako raste malikovanje Stalina po ukazu od zgoraj in ruski narod mora vse to sprejeti za dobro, kajti boljševizem je Stalin in nihče drugi.

V katerem letnem času pokade kadilci največ

Največ pokade v avgustu, najmanj v januarju. Letni časi različno vplivajo na človeški organizem in na človekovo razpoloženje. Ko so raziskovali razpoloženje kadilca, so ugotovili, da letni časi tudi vplivajo na kaj po posameznem kadilcu. Ugotovili so, da so redki oni ljudje, ki bi vsak dan pokadili enako količino tobaka, ne ozi- raje se na čas, na razpoloženje, na vreme. Potreba po kajenju pri pravih kadilcih zavisi od živčnega razpoloženja, ki pa zopet v pretežni večini zavisi od vremena. Posamezne tobačne industrije so izdale statistične podatke, ki povedo, da se največ pokadi v mesecu avgustu. Takoj so postavili vprašanje, zakaj. Kot je znano, je mesec avgust oni mesec, ko se ljudje predajajo počitnicam in miru ter brezdelju, največ so na svežem zraku, poleg tega se najmanj razburjajo, živci najmanj trpe. Po vsem tem bi pričakovali, da bodo ljudje v tem času najmanj pokadili. Gotovo je, da statistični podatki kažejo, da se potrošnja tobaka v januarjem vedno veča in da doseže svoj višek v avgustu. Mnogi trde, da bo vzrok v dolgotrajnih dneva. Nekateri zopet trde, ker žene ne dovolijo da bi v stanovanju kadili, zato v teh dnevih, ko so kadilci vedno na svežem zraku, več pokade. V tem času lahko kade tudi pri odprtem oknu. Zato tudi zavese preleti ne porumene in tudi obleka ne diši po tobaku. Ko pa nastopi hladnejše vreme in ko človek več ne more biti toliko na svežem zraku, pa kadilci najbrž nekoliko prenehajo s kajenjem in žrtvujejo svoj užitek v korist družinskega miru.

Delovni čas tudi za slone

Vprašanje delovnega časa je zajelo ves svet. S tem vprašanjem so začeli tudi v Indiji. K vsakemu indijskemu templju pripada nekaj slonov, ki opravljajo božansko službo. Pa tudi zasebniki imajo pravico, da posedajo svojega slona proti odškodnini templju. Ker pa igra slon v Indiji neverjetno vlogo, cenijo ga skoraj bolj kakor človeka, zato so začeli misliti o tem, kako bi uredili delovni čas tudi za slone. Tako imajo sloni po peturnem delu pravico do odmora. In sloni so temu dobro priučeni. Če nese kak tovor, recimo debla, in ko zasliši gong, takoj spusti debla in se vleže. V čast debelokoža je treba poudariti, da se z enako točnostjo takoj dvigne, čim zasliši udarce gonga. Nadalje pravi to delovno pravo, da ne sme slon delati več na dan kakor 12 ur. Nadaljnja uredba odloča, da ne sme slon pri svojem delu narediti na dan več kakor 12 milj. A koliko časa porabi za teh 12 milj, je njegova stvar. Če prepotuje 12 milj prej, kakor v 12 urah, potem je prost in lahko počiva.

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 23. aprila: 13 Zdjaj na spet plošče veselo pojo, kar brez prestanka teko in teko — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Zdjaj na spet plošče veselo teko, kar brez prestanka teko in teko — 14 Napovedi — 18 Za delopust (Igra Rad. orkestra) — 18.40 Najvažnejše določbe socijalne pogodbe za izseljenca (g. Joško Kozman) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Etn. kandidati za arh. prestol L. 1974 (prof. Selovc) 19.50 Pregled sporeda — 20 Zunanja politika (g. urad. dr. Al. Kuhan) — 20.30 Veselo Jurjevanje — misel veselo Besedilo zbral in uredil L. P. L. Sodelujejo člani rad.igr. družine, Fantje na vasi in drugi — 22 Napovedi poročila — 22.15 Za vesel konec tedna (Rad. orkester) — 23 XX. mednarodni katoliški esperantski kongres (g. Golobič Peter).

Drugi programi

Sobota, 23. aprila: Belgrad: 20 Duhovni zbori, 24 Cerkevni obredi — Zagreb: 20 Nar. običaji, 20.30 Vok. konc., 21 Zab. konc., 22.20 Ples gl. — Praga: 19.20 Lahka gl. in petje, 20.30 Pester večer, 22.30 Lahka gl. — Varšava: 20 Plesna gl., 21.55 Zbor, 22.30 Plošče — Sofija: 22.30 Cerkevni obredi — Budimpešta: 19 Madžarske pesmi, 20 Igra, 21.10 Serešade, 22.40 Ples. gl., 23.15 Cig. gl. — Ital. post.: I. skup. (21, 301 in 283 m): 17.15 Violina, 21 Giordanova opera »Marella« in Camussijeva opera »Mladenkin obraz« — II. skup. (569, 599 in 263 m): 17.15 Stari ples, 21 Vojaška godba, 22.10 Zab. konc. — III. skup. (492, 272 in 221 m): 19.20 Zbor, 20.30 Brazilska godba, 21.30 Igra in ples gl. — Dunaj-Berlin: 20 Avstrijski večer, 22.30 Zab. in ples. gl. — Hamburg: 20.10 Künnekejeva komuna opera Velika groščina — Vratislava: 20 Operetna gl. — Köln: 19.10 Pihalni, 20 Vešerni konc. in Linkejeve skladbe — Bernmüster: 18.30 Joderlji in orglice, 19.55 Koračnice, 20.20 Nar. pesmi, 21.05 Iz Weberjeve opere »Carostrelec«, 22.05 Ples. gl. — Poste Parisien: 21.05 Kabaret —

ROBERT LORD

65

POD ČRNO KRINKO

Ko je zagledala v avtomobilu Franka, ji je od začudenja zastala sapa... Na obrazu mu je brala, da se je moralo zgoditi nekaj neprijetnega...

Krč jo je prijel okoli srca... Pohitela je k možu. Frank je hitro spravil avtomobil v lopo. Jezno je zaloputnil vrata za seboj in odšel proti stanovanju, odkoder mu je že hitela nasproti Ruth vsa preplašena...

»Kaj je, Frank?... Zakaj si prišel domov?... Si bolan?...«
»Ne nadleguj me z vprašanji!... Vse boš o pravem času zvedela... Se prezgodaj boš zvedela...« se je je hotel znebiti Frank in z dolgimi koraki oditi v hišo...

Ruth je odšla za njim, zdaj še bolj vznemirjena... Frankov odgovor jo je iznenadil.

V sobi je Frank ves besen vrgel kapo na mizo, sedel na počivalnik tik ob zidu ter z rokami podprl glavo. Molčal je... Ruth je stopila k njemu, ga nežno pogladila z roko po laseh in dejala:

»Frank... povej vendar, kaj se je zgodilo. Naj bo karkoli, tvoja žena sem... Frank...«

Frank se je stresel od jeze, skočil z sofe in začel besneti po sobi... Naglo je hodil semtertja in začel vpiti:

»Govori!... Govori!... Kaj naj za vrača govorim?... Vrgli so me iz tovarne... Vrgli so me iz nje ko psa... Pobil bom vse te cigane...«

Ruth je še bolj prebledela. Brez besede je sedla na bližnji stol.

»Odstavili so me z nadzorniškega mesta... Ponudili so mi, da bi spet postal navaden delavec. Gospodje z menoj niso bili zadovoljni... Pomnili me bodo...«

»Pomiri se, Frank... Povej mi, prosim, natančno, kako je bilo...«

»Ali ti mar ni dovolj jasno? Torej, poslušajte gospa Taylor-

jeva: Vašega moža so ponižali. Vzeli so mu mesto nadzornika...«

»To še ni največje zlo, Frank! Živeli bomo dobro in zadovoljno prav tako ko prej...« je skušala Ruth miriti razburjenega Franka. Pa se ji ni posrečilo.

»Prav tako ko prej, praviš... Da bi se le mogel vrniti za pol leta nazaj... Toda, to je nemogoče... Nemogoče... Tu ni poti nazaj...«

»Zakaj bi je ne bilo?«

»Ne sprašuj... ne bodi preveč radovedna...«

»Saj bi ti rada samo pomagala, Frank...«

»Tu ni pomoči... No, bomo videli... Morda pa je le kje pomoč... Pusti me zdaj samega... Brigaj se za svoj posel, zase se bom že sam...«

Ruth je vsa pobita odšla v kuhinjo. Komaj je pred Frankom zadrževala solze. Ko pa je prišla nazaj v kuhinjo, je udarila v neutolajljivi jok. Njej ni bilo toliko hudo zaradi tega, ker Frank ni bil več nadzornik, bolelo jo je le robato Frankovo vedenje... V zadnjih nekaj mesecih se je čisto spremenil. To ni bil več dobri, mirni in ljubeznivi Frank, ki ga je Ruth ljubila tako srčno, da bi storila zanj vse na svetu... Postal je surov... Vpliv, ki so ga imeli nanj tudi ljudje, ki jih Ruth ni poznala, je bil strašen. Zastonj je poskušala nešteto krat, da bi z njim govorila kot z možem... Vselej jo je surovo zavrnil... Neprestano je samo jokala nad svojo zlo srečo...

Frank je še nekaj časa sedel v sobi, nato pa je spet naglo vstal, vzel kapo ter odšel ven. Med potjo je ženi samo še zaklical:

»Danes me ne čakaj. Imam važne posle...«

Ruth ni mogla ničesar odgovoriti, ker je bil Frank že zunaj in jo je peš mahnil proti mestu. Jok jo je dušil...

Po vseh tovarni se je z neverjetno naglico raznesla novica, da Frank ni več nadzornik. Najbolj je bil tega žalosten Ed. Ko je za novico zvedel tudi Cliff, je zaskrpal z zobmi in zagodrnjal kletvico.

Ko so opoldne delavci sedeli na dvorišču pred tovarno, so se o tem dogodku na dolgo in široko razgovarjali. Nekateri so odobravalni sklep ravnateljstva, da je bil Frank odstavljen z nadzorniškega mesta, drugi pa so se zanj zavzemali in jim

je bilo zares žal, da se je to zgodilo. Med temi zadnjimi sta bila posebno vneta Ed in Cliff.

Tudi stari Mike Grogan je bil razburjen nad Frankovo odstavitvijo. Žal mu je bilo Franka. Vedel je, kako se je Ruth nekoč veselila, da je Frank postal nadzornik in kako jo je bila ponosna na to. Kako ji bo zdaj? Kaj bodo reklo njegove ženske doma?

Medtem ko so se delavci na dvorišču razgovarjali o tem, je bila v ravnateljstvu seja. Vprašali so višjega nadzornika Smitha, kdo naj postane Taylorjev naslednik. Ker je bil to težek primer, je bilo treba dobro premisliti. Po dolgi konferenci so le prišli do sklepa in se odločili. Tajnik ravnateljstva je takoj dobil ukaz, da napiše dopis, ki naj bi ga hitro poslali človeku, ki je bil določen za novega nadzornika v strojnem oddelku.

Ko je Frank šel od doma, je nekaj časa brez cilja taval po ulicah. Ni vedel, kam naj prav za prav gre. Doma mu ni bilo obstanka. Neprestano Ruthino povpraševanje ga je jezilo. Namesto da bi se bila razburila, ko je izgubil službo nadzornika, je pa še dejala: »Saj bo vse tako ko prej.« Ženske nimajo nič smisla za življenjski boj... Takoj se udajo... »saj bo vse tako ko prej...« Seveda, dobro bi bilo, če bi bilo res tako... Toda poti nazaj ni... je ni... Se je tu črna legija... Če se je že ne more več rešiti, naj ga ona reši... Pa naj bo spet nekaj požigov, bičanja in ubijanja...

Frank se je kar sam od sebe znašel nenadoma v baru »Ofelija«. Skilasta Ofelija se je precej začudila, da je Frank ob tem času prišel v bar, pa vendar ni nič spraševala. Bila je preveč previdna, da bi mogla biti radovedna. Ljubeznjivo je pozdravila Franka, ki je brž sedel čisto v kot in naročil pijače.

Sedel je čisto sam zase in pil... Razmišljal je o tem, kaj naj stori... prav za prav je čakal, da bo delo v tovarni končano in da bo potem mogel poklicati po telefonu Cliffa, naj pride v bar, da se z njim pomeni, kaj bi bilo zdaj najbolj pametno.

Ko je prišel ta čas, je Frank stopil k telefonu in poklical Cliffa.

»Takoj bom prišel... Nikar se z nikomur ne razgovarjaj... Ostani sam...« mu je svetoval Cliff po telefonu.